

10 zile la Timișoara

Iunie, 2017

De Getta Neumann

Ca de fiecare dată, 10 zile petrecute în Timișoara sunt mai pline de evenimente și trăiri decât zile de vacanță petrecute oriunde altundeva. Pentru că nu sunt în vacanță, ci "în misiune", ca "reporteră", foarte amatoare, una care uită să ia notițe și să înregistreze. Așadar, vă povestesc crâmpie, ceea ce a rezistat uitării.

La inițiativa Comunității, deosebit de active și pline de elan în toate domeniile, a avut loc o seară de **comemorare** la JCC, sala de la primul etaj în sediul Comunității, în amintirea tatălui meu, Prim-Rabin, dr. Ernest Neumann. Sala plină, fețe cunoscute și multe noi, atmosferă de întrunire familială, întărită și prin mirosurile apetisante care se degajau din castroane uriașe. Sandi Fischer a cântat la început, o tânără simpatică la sfârșit. Imaginile din diaporama pregătită de Liviu acum câțiva ani, însoțite de comentariile Luciane Friedmann, președinta Comunității, au evocat figura dragă a lui tata. Am citat dintr-un manuscris, un raport adresat Federației de la București, în care rabinul scria cu dragoste despre colaboratorii lui, Luci, Andrei, Rica, Sarika și alții, în modul personal și uman care distinge relațiile de muncă la comunitate până în prezent. Aceasta este moștenirea rabinului Neumann, tradiția cultivată de foștii lui elevi care sunt acum la conducerea comunității. Nu lumânarea este importantă, ci flacăra care rămâne vie și se transmite, a spus rabin Zvika Kfir. După o prelegere a dr-ului Sebök despre 50 de ani de la eliberarea Ierusalimului, am degustat cina pregătită cu pricepere de bucătarșef de către rabin Zvika.

Am participat la **rugăciunea de vineri seara** în lăcașul de rugăciune "Or hadas" (Lumină nouă) din curtea sediului de pe str. Mărășești nr. 10. Emoționant. Aproape 25 de oameni. Parohet-ul (perdeaua în fața chivotului) este din anul 1799, probabil obiectul cel mai vechi din posesia comunității.

Vizita la **cimitir**. Soții Geană, supraveghetorii și îngrijitorii cimitirului din noiembrie anul trecut, fac o treaba excelentă. Mormintele sunt accesibile, uscăturile în mare parte eliminate, poteca croită spre mormântul lui "csoda rabi", rabinul Oppenheimer. S-a instalat o toaletă de o curățenie impecabilă. Și alte îmbunătățiri deja realizate și altele planificate pentru viitor. După 10 ani de contribuții și lucrări de întreținere a cimitirului organizate de noi, cei plecați din oraș, situația actuală, în care Comunitatea a preluat în întregime grija întreținerii, este foarte satisfăcătoare și o ușurare. Vom continua, desigur, să oferim sprijinul nostru.

Zvonuri, deci știri fără garanție. Le transmit așa cum le-am primit.

Sinagoga din Cetate: Proiectul este semnat și fondurile aprobate. Se speră că banii vor intra în curând și că se vor începe lucrările, dar nimeni nu crede până nu vede... Într-un viitor nedeterminat, se va instala un muzeu evreiesc la etaj.

Sinagoga din Fabric. Contractul cu Teatrul Național s-a prelungit în mod condiționat. În exterior, se va respecta clădirea ca monument istoric, în interior, - e foarte dureros, îmi vine greu să pun în scris - , se va face cum le convine.

Fostul Liceu Israelit și fostul Internat. Proiectul după care ambele clădiri urmau să fie demolate a fost respins. Se așteaptă un nou proiect. În timp ce scriu, am primit informația că, în data de 6.07. s-a afișat pe situl Primăriei un proiect nou,

modificat față de cel precedent. Clădirea Inspectoratului (fostul Internat) va fi cruțată și integrată în nou complex.

Plimbarea cu Gyuri Klein, venit din Israel, fost elev la Școala primară israelită din Fabric și elev la Liceul Israelit. Am fost amândoi mișcați. Mi-a arătat fereastra prin care și-a aruncat ghiozdanul, pentru că ajunsese după recreație, și, spre surprinderea lui, a fost înhățat de profesorul de geografie, Tibi Farkas. La intrarea din curte în școala primară, s-a sprijinit gânditor de castanul care apare pe fotografiile de clasă de acum 70 și ceva de ani.

Gyuri Klein la intrarea școlii primare israelite Fabric

1944-1945. Clasa lui Gyuri Klein și al lui Ioan Holender

Ce să mai povestesc? Am avut bucuria să scanez *Cartea de adrese* din 1938 primită de la dr. Dita Merkle. O lectură pasionantă! Am scanat, mulțumită colecționarilor, superbe ilustrate vechi. La Muzeul de Artă Timișoara am văzut o expoziție excepțională [World Press Photo](#).

Am fost în librării. Am descoperit librăria La cele două bufnițe, deschisă recent de două femei tinere entuziaste. Lansări de carte, dezbateri, programe pentru copii se succed. Se traduce tot, se cumpără cărți, se citește. Am trecut într-o duminică, era deschis, în sala rezervată copiilor se răsfoiau cărți, se citea, apoi s-a cântat la pian. Asistasem la Biblioteca Universității la o întâlnire cu o clasă de copii de 10 ani, toți drăguți, atenți, curioși și ageri. Adulții au vorbit despre cărțile lor preferate din copilărie, de multe ori au fost surprinși că cei mici citiseră deja cartea recomandată.

Termin cu un argument puternic în favoarea unei vizite la Timișoara: papanași gigantici la Flora!

